

Visual Library Portal

Digitalisierung von Drucken des 17. Jahrhunderts

Thermarum Aquisgranensium, Et Porcetanarum Elucidatio, & Thaumaturgia. Sive Admirabilis earumdem Natura, & admirabiliores Sanationes

Quas producunt in usibus Balneationis Potationis

Blondel, François

[S.l.], 1688

VD17 23:239697E

CAPUT II. De Balneorum, & Thermarum Differentis

urn:nbn:de:s2w-3037

CAPUT II.

De Balneorum, & Thermarum Differentis.

UT ea, quæ de Balneis, & Thermis Aquisgranensibus, dicturi sumus, dilucidius intelligantur, & majori Intelligentium utilitate ad alia etiam Balnea & Thermas applicari possint, methodo quadam de illorum, & harum Naturâ, Differentiis, & Causis in genere dicendum videtur. Hanc enim Doctrinæ rationem tradidit Aristoteles Physic. auscult. i. ut à rerum generibus progressus ad species fiat.

Balneum
describi-
tur.

Est igitur Balneum generaliter omne, quod per modum lavacri adhibitum corpus nostrum juvare potest; vel quod sudandi, lavandi, detergendique usibus est destinatum. sic comprehenduntur omnis generis Balnea. v. g. aquæ dulcis, fluviatilis, vini, lactis, Olei, aquæ tepidæ, balneorum Romanorum, sive thermarum, etiam artefactæ aquæ, quæ in liquore habent varia simplicia pro vario Medici scopo, item aquæ calidæ medicatæ naturales minerales, quales sunt thermales nostræ.

Dividi-
tur.

Balnea, quæ Græcis Valanea, Romanis etiam Balnea dicuntur, ratione aquarum distinguntur, ut alia constant simplici aquâ dulci, alia verò medicatâ sive quæ qualitates quasdam annexas habent, easque vel à naturâ, vel ab arte. Quæ aquâ dulci constant, quædam calida sunt, quædam frigida. Aquæ frigidæ dulcis lavacrum, etsi olim Medicis in curandis morbis usu fuerit, & Veteribus commendatum; hodie tamen à Nostris vix in ullo habetur medicinæ censu; fluviorum Accolis tamen passim servit.

Calidorum Balnea, quæ aquâ dulci constant, nulla sunt, quæ nativum ac spontaneum habent calorem, sicut aquarum medicatarum mineralium balnea, sed adscititium, vel communicato, vel adhibito foris igne. Hoc genus Balneorum olim in quotidiano serè usu fuit Græcis, atque Romanis; & in secundâ quidem valetudine inter delicias, in adversâ

adversâ verò inter præsidia habebatur, de quo multa non solum à Medicis, sed etiam ab extetnis Scriptoribus passim inveniuntur memoriæ data, ut de eorum usu, ornatu &c.

Aquæ calidæ dulcis est calefacere, tepidæ dulcis tepere, humectare, vias aperire, laxare, calorem in toto corpore æquare, per halitum digerere, mollire, lenire, somnum conciliare, ariditatem partium solidarum corrigere &c.

Aquæ calidæ dulcis effectus.

Horum Balneorum partes erant variæ. *Laconicum* Celso, *Tepidarium* Vitruvio, *Sudatorium*, *Frigidiarium*, *Unctuarium*; cæque accommodabantur, & administrabantur ad intentiones Medicorum.

Balneorum variæ partes.

Horum Balneorum ornatu, & decor admirandus apud Romanos fuit; de iis sic Seneca in Epist. 37. *Pauper sibi videtur, ac sordidus, nisi parietes magnis & pretiosis orbibus refulserint, nisi Alexandina marmora Numidicis crustis distincta sint, nisi ultro condatur camera, nisi Parius & Thasius lapis; quondam rarum in aliquo templo spectaculum, piscinas nostras circumdederit, nisi aquarum argentea epistomia fuderint; adhuc, Plebeas fistulas loquor: quid? cum ad Balnea Libertinorum pervenero? quantum statuarum? quantum columnarum est, nihil sustinentium, sed in ornamento positarum, & impensa causa? quantum aquarum, per gradus cum fragore labentium? eo deliciarum venimus, ut non nisi gemmas calcare velimus &c.* Statius de Balneis Etruscis sic canit.

Ornatus & decor.

Effulgent nitidis gemmantia Balnea saxis.

Langius epist. 50. Uno verbo, inquit, *Dispercam, si Romanorum luxus, & delitia ullo in opere clarius spectentur, quam in magnificis balneorum fabricis.* De his Auctores passim Cassiodorus, Seneca, Lampridius. Non solum Romani Balnea decorarunt, sed & Thermas naturales; Nero in Apono piscinam sibi construxit, lapidibus pretiosis & gemmis ornatissimam; Caligula Baias; alii Imperatores, Principes, aut Proconsules Romani, plurimas alias Imperii sui *Thermas naturales*: Antonius Badenses in

Amatores.

Germania; in Gallia Nero Nerias; Sextias Cajus Sextius; sed hæc magnificentiarum ornamenta vetustate temporum pleraque collapsa sunt.

Nunc de aquis medicatis, seu veris Thermis naturalibus, quæ aliquas à Naturâ substantias naturales, & qualitates habent, secumque portant.

Thermæ
naturales
quæ?

Naturales Thermæ sunt; quæ propriâ naturâ ac sponte, nullo scilicet externo calore, aut artificio adhibito calent, caloremque è terrâ, unde scaturiunt, secum deferunt, unde ab illo calore Thermæ dicuntur.

quoru-
plices?

Hæ inter se non parum deferunt. 1. quidem caloris modo; sunt enim quædam tepidæ tantum, quædam calidæ: nonnullæ prorsus fervidæ, ut obsonia percoquant. Hæc tria genera hic Aquisgrani reperibilia sunt: de quibus postea sigillatim dicemus.

2. Aliæ sumuntur differentiæ à colore; nam aliæ profusolimpidæ, quædam autem cæruleo, aut viridi, aut lacteo colore, sese visui offerunt; quædam subinde colorem mutant, quædam minime.

3. Sunt & aliæ multæ differentiæ, puta à *Sapore*, à *Pondere*, à *Tactu*, videlicet siccitatis, oleositatis, ab efficacia &c. deductæ.

Potissimæ
differentiæ.

4. Potissimum, quæ ad rem nostram maximè pertinent, sumi possunt differentiæ ab illis substantiis mineraliticis, & metallicis; quarum ipsæ imprægnatæ naturas secum vehunt, & referunt: hæc putantur esse posse, v. g. *Sulphur*, *Alumen*, *Sal*, *Nitrum*, *Vitriolum*, *Ferrum*, *Æs*, *Plumbum*, aut id genus alia, quæ in visceribus terræ, & subterraneis locis ortum habent; ab his itaque ad imitationem frigidarum mineraliticarum dici possunt *Sulphurata*, *Aluminoſa*, *Nitroſa*, &c. Sed de hac re melius postea, suo loco dicetur. Sic itaque de compositis incipiendo denominationem à minerali prædominante.

Et inde
agnomi-
nationes.